

آیا وقت بازگشایی مدارس فرا رسیده است؟

در ابتدای هفته جاری دولت اعلام کرد که مدارس در مناطق کم خطر کشور از ۲۷ اردیبهشت ماه بازگشایی خواهند شد. شاید این تصمیم کمی عجیب به نظر رسد چرا که ستاد کرونا از ابتدا اعلام کرده بود که مدارس و دانشگاه‌ها آخرین مکان‌هایی هستند که بازگشایی خواهند شد. جامعه پزشکی به این تصمیم خوشبین نیست و برخی از مردم به خاطر نگرانی‌های ناشی از بیماری آمادگی روانی لازم برای فرستادن دانش‌آموزان خود به مدرسه را ندارند. اما به‌رغم این مخالفت‌ها موافقان بازگشایی مدارس استدلال‌های در خور توجهی در تأیید موضع خود دارند.

مهم‌ترین دلیل برای بازگشایی مدارس کشور مسئله کیفیت آموزش‌ها و تأثیر آن بر افت تحصیلی و نابرابری آموزشی است. در دو ماه گذشته معلمان و مدارس تلاش درخوری برای دسترسی دانش‌آموزان به آموزش‌های از راه دور انجام داده‌اند. با این وجود برآوردهای اولیه نشان می‌دهد دسترسی به آموزش‌ها لزوماً به یادگیری با کیفیت نینجامیده است و این نقصان در سال‌های آینده آموزش و پرورش را با افت مزمن تحصیلی دانش‌آموزان مواجه خواهد کرد. خطیر بودن این مشکل زمانی روشن‌تر می‌شود که بدانیم قربانیان اصلی آن دانش‌آموزان مناطق کم برخوردار کشور را خواهند بود. عدم بازگشایی مدارس به معنای سقوط دومینوبی یادگیری دانش‌آموزان اقشار غیر مرفه جامعه است.

در همین زمینه مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست جمهوری در هفته آغازین اردیبهشت یک نظرسنجی اینترنتی انجام داد. در این نظرسنجی از دانش‌آموزان و والدین خواسته شده بود تا میزان رضایت خود از بازدهی آموزش‌های از راه دور مدارس را اعلام کنند. در مدت ۵ روز بیش از ۲۰ هزار نفر در این نظرسنجی شرکت نمودند و اعداد و ارقامی به دست آمد که زنگ خطری جدی برای تصمیم‌گیران کشور به صدا در آورد. ۱۵ هزار نفر از شرکت‌کنندگان در نظرسنجی مخاطب مدارس دولتی بودند که ۶۱ درصد از این تعداد (حدود ۱۰ هزار نفر) بازدهی آموزش‌های از راه دور را ضعیف ارزیابی کرده‌اند. ۲۳ درصد نمره متوسط به این آموزش‌ها داده‌اند و مابقی (۱۶ درصد) بازدهی این آموزش‌ها را خوب دانسته‌اند.

نتیجه نظرسنجی اینترنتی مرکز بررسی‌های استراتژیک با شرکت بیش از ۱۵ هزار پاسخ‌دهنده در سراسر کشور

این نظرسنجی در کنار اطلاعات و خبرهای پرشماری که از نقاط مختلف کشور به دست رسیده است نشان می‌دهند که

در ادامه سال تحصیلی فعلی نمی‌توان به آموزش‌های غیرحضوری بسنده کرد و لازم است تا مدارس را در مناطقی که خطر کمتر است با رعایت اصول بهداشتی آماده بازگشایی کنیم.

دلیل دیگری که بازگشایی مدرسه را موجه می‌کند بازگشایی تمام مشاغل پرخطر در بیشتر مناطق کشور است. زمانی که تعاملات کاری در شهرها برقرار شده است، در هر حال حداقل یک واسطه برای انتقال بیماری به درون هر خانواده ایجاد خواهد شد. به همین دلیل تأثیر نسبی بازگشایی مدارس بسیار کمتر از بازگشایی سایر مشاغل است. پژوهشی که اخیراً دانشگاه انگلستان انجام داده است تأیید گر این ادعاست. این پژوهش نشان داده که تأثیر تعطیلی مدارس در پیشگیری از شیوع بیماری در قیاس با سایر اقدامات تنها ۲ تا ۴ درصد است.

در این زمینه آگاهی از تصمیمات دیگر کشورها نیز کمک‌کننده است. فرانسه یکی از کشورهای اروپایی است که این هفته مدارسش را بازگشایی می‌کند. این در حالی است که تلفات کرونا در فرانسه ۴ برابر ایران است و هنوز بسیاری از مشاغل بازگشایی نشده‌اند. همچون فرانسه سایر کشورهای اروپایی نیز یا مدارسشان را گشوده‌اند یا در حال برنامه‌ریزی برای آن هستند. تأکید بر بازگشایی مدارس در این کشورها به این معناست که دولتمردان آن‌ها به بازدهی نظام آموزشی خود متعهدند و حساسیت آن را درک کرده‌اند.

پیشنهاد بازگشودن مدارس به معنای نادیده گرفتن اپیدمی نیست. این اقدام به شیوه معمول امکان‌پذیر نیست و باید با تدابیر خاصی همراه باشد. فاصله‌گذاری اجتماعی، ضدعفونی فضای مدرسه و رصد موارد مشکوک به ابتلا اولین شرط بازگشایی است. در عین حال مدارس با تقسیم کلاس‌ها و دانش‌آموزان به دو گروه و حضور این دو گروه به صورت مجزا در مدرسه می‌توانند از تراکم جمعیتی مدرسه بکاهند. در کنار این برای مواجهه درست با اضطراب جامعه می‌توان حضور در مدرسه را برای دانش‌آموزانی که خانواده آموزش آن‌ها را به عهده می‌گیرد اختیاری اعلام نمود.

همه این استدلال‌ها و راهکارها مبتنی بر یک پیش‌فرض سیاست‌گذارانه هستند. آموزش و پرورش مهم‌ترین نهاد در رفع نابرابری‌های قابلیت است و باید متعهد به تأمین آموزش با کیفیت برای تمام اقشار و گروه‌های جامعه باشد. حال که سال‌هاست سیاست‌های نادرست باعث کالایی شدن هر چه بیشتر آموزش شده و گروه‌های مرفه جامعه بیشترین هزینه‌ها را در آن صرف می‌کنند، لازم است دولت تا حد امکان شرایط دستیابی گروه‌های کم‌تر مرفه به آموزش با کیفیت را فراهم کند تا نابرابری‌های فعلی در آموزش عمیق‌تر نشود. بی‌شک این سخن به معنای قربانی شدن سلامت کودکان و نوجوانان به پای آموزش نیست، بلکه به این معناست که باید شرایط برای هر دو فراهم شود.